

Махновець Ю. А.,

старша викладачка кафедри філософії і освіти дорослих ЦПО

Центральний інститут післядипломної освіти

ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України,

м. Київ, Україна

**ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЯК ОСНОВА УСПІШНОСТІ ЙОГО
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Щирість і компетентність - дуже сильна комбінація професіоналізму.

Чітко визначись, що повинно бути зроблено, і ти знайдеш, як краще

здійснити задум.

Авраам Лінкольн

В умовах сучасних суспільних трансформацій, пандемії COVID – 19 та нових викликів до системи освіти в цілому виникає потреба у професійній підготовці та удосконаленні професійних компетентностей педагога Нової української школи, який виконує в освітньому процесі ролі новатора, партнера, менеджера, фасилітатора, тьютора, модератора, ментора.

Проблема компетентності отримала широке визнання як у вітчизняних так і закордонних працях таких відомих науковців як В. Адольф, Н. Бібик, Є. Бондаревська, М. Вашуленко, Н. Волкова, Г. Данилова, І. Зязюн, С. Калашнікова, Н. Клокар, В. Кремень, В. Луговий, А. Маркова, О. Овчарук, В. Олійник, О. Пометун, Дж. Равен, О. Савченко, С. Сисоєва, Т. Сорочан, Л. Спенсер, С. Спенсер, Л. Хоружа, А. Хуторський, Т. Шамова, А. Щекатунова, В. Ягупов та ін. Ці науковці досліджували проблему компетентності з різних позицій, а саме: сутність поняття, зміст, структура,

складові структури професійної компетентності педагогів, шляхи удосконалення професійних компетентностей педагогів, компетентнісний підхід в освіті.

Як бачимо, аналіз наукової літератури з проблеми дослідження доводить про значну зацікавленість науковців щодо розвитку та вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників. Проте в умовах реформування Нової української школи проблема розвитку професійних компетентностей педагога Нової української школи як основи успішності його професійної діяльності є надзвичайно важливою та актуальною.

У Законі України «Про освіту» зазначено, що компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [1].

Експерти Ради Європи вважають, що компетентність передбачає «спроможність особистості сприймати та відповідати на індивідуальні і соціальні потреби» [4, с 8], що потребує комплексу знань, умінь, ставлень, цінностей.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 2736 від 23.12.2020 «Про затвердження професійного стандарту за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", «Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» зазначений такий перелік професійних компетентностей, які є необхідними для виконання всіх трудових функцій вчителя: мовно-комунікативна, предметно-методична, інформаційно-цифрова, психологічна, емоційно-етична, компетентність педагогічного партнерства, інклюзивна, здоров'язберезувальна, прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, інноваційна, здатність до навчання впродовж життя, рефлексивна [7].

Для стимулювання та заохочення педагогічних працівників з високим рівнем педагогічної майстерності, які володіють методиками компетентнісного навчання і новими освітніми технологіями та сприяють їх поширенню діє сертифікація [10].

Сертифікація педагогічних працівників — це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи [1]. Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою. Із досвідом педагогів, які пройшли сертифікацію можна ознайомитися за посиланням: <https://nus.org.ua/articles/oznajomlennyj-ozbroenyj-dosvid-vchyteliv-yaki-projshly-sertyfikatsiyu-mynulorich/> [8].

В об'єктивних умовах інтенсивної цифровізації освіти, пандемії COVID – 19 та з метою удосконалення професійних компетентностей педагога НУШ пропонуємо використовувати такі сучасні освітні інструменти: Edmodo: [Edmodo](#), EduBlogs: [EduBlogs](#), Skype: [Skype](#), Wikispaces: [Wikispaces](#), Pinterest: [Pinterest](#), Quora: [Quora](#), OpenStudy: [OpenStudy](#); студія онлайн-освіти «EducationalEra: <https://www.ed-era.com/>, Prometheus: <http://prometheus.org.ua>, Khan Academy: [Khan Academy](#), FunBrain: [FunBrain](#)., Educreations: [Educreations](#), StudySync: [StudySync](#), CarrotSticks: [CarrotSticks](#), Всеосвіта: <https://vseosvita.ua/>, TED Ed: [TED](#); Teachers Pay Teachers: [Teachers Pay Teachers](#), Planboard: [Planboard](#), Capzles: [Capzles](#), Prezi: [Prezi](#), Wordle: [Wordle](#), Google Docs: [Google Docs](#), YouTube: [YouTube](#), Glogster: [Glogster](#), Гіпермаркет знань: <http://edufuture.biz/>, Освітній проєкт «На урок»: <https://naurok.com.ua/journal>, Портал вчителів початкових класів «Урок»: <http://www.yrok.net.ua/>.

Кроки до розвитку професійних компетентностей педагога НУШ:

- провідна ідея – задоволення професійних потреб та запитів

педагога щодо розвитку професійних компетентностей;

- місія – стимулювання та сприяння формуванню професійних запитів та потреб педагога щодо розвитку професійних компетентностей;
- мета – створення організаційно-педагогічних умов для розвитку професійних компетентностей педагога;
- створення професійного онлайн середовища – професійна (мережева) взаємодія педагогів у поєднанні з різними формами методичної роботи;
- рефлексивний аналіз досвіду – власне бачення застосування набутих компетентностей педагога на практиці;
- результат – задоволення професійних потреб та запитів, новий стан та високий рівень професійних компетентностей педагога.

На нашу думку, професійні компетентності педагога Нової української школи як основа успішності його професійної діяльності можна представити сукупністю сутнісних характеристик: витривалість, стресостійкість, гнучкість знань та вмінь для вирішення актуальних професійних завдань; набуття досвіду для оперативного реагування на виклики сьогодення; здатність приймати самостійні рішення та формувати нові ідеї, готовність до інновацій, здійснення рефлексії, відповідальність за результат.

Отже, новий якісний рівень розвитку професійних компетентностей педагога НУШ можна отримати тільки завдяки цілеспрямованій, переосмисленій, систематичній та покроковій взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у детальному системному аналізі досліджуваної проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. . Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX:URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Калашнікова С. А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : монографія / С А. Калашнікова. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 380 с.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. В. Овчарука. К. : К.І.С., 2004. 112 с.
5. Концепція «Нова українська школа»: URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Луговий В. І. Компетентності та компетенції: поняттєво-термінологічний дискурс / В. І. Луговий // Вища освіта України. № 3 (додаток 1). 2009 р. Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». - К.: Гнозис, 2009. С 8-14.
7. Наказ Міністерства економіки № 2736 від 23.12.2020 «Про затвердження професійного стандарту за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", «Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
8. Нова українська школа. Ознайомлений – озброєний. Досвід вчителів, які пройшли сертифікацію минулоріч. URL: <https://nus.org.ua/articles/oznajomlenyj-ozbroyenyj-dosvid-vchyteliv-yaki-projshly-sertyfikatsiyu-mynulorich/>
9. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с. URL:

<https://www.irf.ua/publication/organizacziya-osvitnogo-proczesu-v-shkolah-ukrayiny-v-umovah-karantynu-2020/>

10. Положення про сертифікацію педагогічних працівників. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF#Text>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
12. Типова освітня програма організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти. URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/01/PROGRAMA_PIDGOTOVKY_NUSH.pdf
13. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа». Укладачі: Н.І. Клокар, О.В. Нікулочкіна. 2018. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/SUPERVIZIYAPOLOZHENN-2.pdf>